

Név: Szovák Kornél

Tudományos minősítés: DSc

Szül.: Sárvár, 1962. december 24.

Lakóhely: 1114 Budapest Bartók Béla út 23. fsz. 6.

Email-cím: Szovak.Kornel@abtk.hu, szovak.kornel@gmail.com

Tel.: +36/1/365 07 23

Mobil: +36/20/4858279

MTMT:

<https://m2.mtmt.hu/api/publication?format=html&labelLang=hun&sort=publishedYear,desc&cond=authors;eq;10009633>

MTMT tudományometriai táblázat:

<https://m2.mtmt.hu/api/author/10009633/summary?secondary=true>

MTMT közlemény és idéző összefoglaló táblázat:

<https://m2.mtmt.hu/api/author/10009633/summary>

1962-ben a Vas megyei Sárváron születtem, 1981-ben a Pannonhalmi Bencés Gimnáziumban érettségiztem, majd 1981–1982-ben Baján sorkatonai szolgálatot teljesítettem. 1982–1987 között az ELTE Bölcsészettudományi Karán latin-történelem szakon az Eötvös Collegium hallgatójaként szereztem kitüntetéses középiskolai tanári oklevelet. 1984-től a Boronkai Iván vezette A Magyarországi Középkori Latinság Szótára szerkesztőségének munkatársaként vettem részt a Szótár kiadásra való előkészítésének munkálataiban, majd az MTA Ókortudományi Kutatócsoportjának tagjaként a Szótár állandó munkatársa lettem. Ezt követően 1992–1993-ban a Szótár negyedik kötetének társszerkesztője, 1995-től a szótár főszerkesztője lettem. 1987-től rendszeresen tartok egyetemi órákat, kezdetben az ELTE Latin Tanszékén latin nyelvi kurzusokat, később a középlatin filológiai program keretében szaktárgyi gyakorlatokat és előadásokat, 1997-ben középkori irodalomtörténetet az Eötvös Collegium meghívott oktatójaként. 1992-től oktatok egyetemen, 1997-től a PPKE BTK Medievalisztika, 2001-től az Ókortudományi Intézet vezetője voltam 2004-ig. Fő kutatási területem a középkori egyház-, eszme- és művelődéstörténet. Kandidátusi disszertációm 1996-ban védtem meg, ennek tárgya a 12. század végi eszmetörténet volt (Anonymus és a Szent László-legenda). Akadémiai doktori címet igazoló okleveletem 2012-ben kaptam meg. 1986-ban, 2001-ben, 2004-ben hosszabb ideig, több alkalommal pedig rövidebb kutatóúton Rómában, 1994-ben és 1999-ben Münchenben voltam kutatóösztöndíjas. 2001 óta évi rendszerességgel – összesítve mintegy két évet töltve Rómában – folytattam kutatásokat a Vatikáni Titkos Levéltárban. Hazai tudományos fórumok mellett nemzetközi konferenciákon 1992-ben Londonban, 1995-ben Leedsben, 1998-ban Velencében, 2001-ben Rómában és Utrechtben, 2008-ban Piliscsabán, 2013-ban Párizsban, 2018-ban Lipcsében tartottam idegen nyelvű előadásokat. Szakmai elismerésként 1993-ban az MTA Ókortudományi Társaság Révay-díját kaptam, a társszerkesztésben megjelent Mons Sacer három kötete számára 1997-ben az MTA Művészettörténeti Bizottsága az Opus mirabile-díjat ítélte oda. 1997–2001 között Széchenyi Professzori Ösztöndíjas voltam. 2004-ben Akadémiai Díjat, 2015-ben Fraknoi-díjat, 2021-ben Széchenyi-díjat kaptam. Kétszer jelöltek a MTA levelező tagságára.

Szakterületem a mediévisztika, vizsgálati módszerem a középkori latin források történeti-filológiai értelmezése. Kutatóként célom a tudományos ismeretek gyarapítása, oktatóként a megörökölt tudásanyag karbantartása, rendezése és továbbadása. Ezért találok különös örömet például a szótárírásban. A Magyar Tudományos Akadémia egyik nagy múltra visszatekintő kutatócsoportjában kezdtem tudományos pályámat. A kutatócsoportban folyó műhelymunka készített fel annak a nemzetközi keretek között folyó tervmunkának a végzésére, majd 1995-től irányítására, amely a magyar tudományosság egyik nagyvállalkozása.

Egyetemi képzettségem a történettudományban alapkutatásnak számító forrásfeltárássra és forráskiadásra képesít. Tudományos pályám kezdete óta a középkori eszmetörténet és egyháztörténet áll kutatásaim középpontjában. Emellett a középkori magyarországi latinság szótárának összeállításán munkálkodom folyamatosan. Kutatásaimat három levéltár releváns dokumentumaira összpontosítottam: a Magyar Nemzeti Levéltár Országos Levéltára, a Pannonhalmi Bencés Főapátsági Levéltár és a Vatikáni Apostoli Levéltár anyagára. Az Archivio Apostolico Vaticano középkori magyar vonatkozású anyagának (Hungarica) feltárásában hosszú idő után elsőként vettem fel újra a munkát. Különböző ösztöndíjakkal összességében éveket töltöttem Rómában, így sok német, olasz, francia és amerikai kutatóval építhettem ki tudományos kapcsolatokat. Vatikáni kutatásaim tárgya a római pápákhoz benyújtott késő középkori folyamodványok (ún. supplicatiók), mellékesen a bullaregisztrumok feltárása és hasznosítása a hazai egyháztörténet megírásában. Kutatási eredményeimet hazai és nemzetközi konferenciákon mutattam be, magyar, angol, német és olasz nyelvű előadásokban. Különösen fontos számomra a határon túli magyar tudományos életben való részvétel, ezért rendszeresen járok Nagyváradra és Kolozsvárra konferenciára. Tudományos közleményeim tanulmánykötetekben, tudományos szakfolyóiratokban, kézikönyvekben jelentek meg a felsorolt nyelveken. Adtam terjedelmes írást külföldi gyűjteményes kötetekbe, publikáltam a magyar történettudomány vezető folyóiratában (Századok) és számos tudós tanárom és mesterem emlékkönyvében, melyek közül nem egynek szerkesztője is voltam. A különböző műfajokban megjelent közlemények – könyv, könyvfejezet, tanulmány, cikk, kritikai recenzió, lexikonszócikk, katalógusszócikk, ismeretterjesztő írás – általános szakmai elismerést hoztak számomra.

Ennek a szakmai elismerésnek tudom be a széleskörű tudományos közéleti tevékenység ellátására érkező felkéréseket. Akadémiai doktori (DSc) minősítő eljárásban négyszer voltam opponens, többször bizottsági tag. Egyetemi doktori (PhD) minősítő eljárásban sokszor voltam témavezető, opponens és bizottsági tag. Az országos tudományos pályázati rendszerben két ciklusban voltam az OTKA zsűri elnöke, több ciklusban bizottsági tagja és a publikációs ad hoc bizottság tagja; egy ciklusban a MÖB tagja; két ciklusban a MAB szakbizottsági tagja; három ciklusban a Bolyai Szakmai Kollégium tagja. Számos alkalommal bíráltam Lendület pályázatot és pályázati beszámolót, s részt vettem NKFP bírálatban is. A PPKE BTK történelem szakjának és a doktori iskolájának ciklikus akkreditációjában is részt vállaltam.

Alapítója voltam az *Analecta Mediaevalia* évkönyv-sorozatnak. 2009 óta az Antik Tanulmányok, 2014 óta az *Acta Antiqua* szerkesztőbizottsági tagja vagyok. Több tanulmánykötetet szerkesztettem. Éveken át sikeresen és eredményesen pályáztam és vettem részt tudományos kutatási pályázatokban (OTKA, NKFP, PPKE). Folyamatos kapcsolatban vagyok a magyar történettudomány egésze és szűkebb szakterületem, a mediévisztika országos intézményeinek vezetőivel és kutatóival, szekcióelnökként, moderátorként, előadóként részt veszek konferenciákon és közös szakmai programokban. Témavezetőként irányítottam nagy összegű OTKA-pályázatot, mely a hazai korai okleveles anyag kritikai közzétételére irányult. Második ciklusban vagyok a MTA által támogatott kutatócsoport vezetője. Önálló akadémiai projektet vettem át a hazai Árpád-kor kutatás kimagasló alakjától, Györffy Györgytől (1917–2000). A kormány által meghirdetett és 2018 júliusától induló Árpád-kor projektben két jelentős alprogramot vezetek. Irányításom alatt készült Magyarországon az első tudományos digitális adatbázis, amely az új számítógépes technikában rejlő összes lehetőséget kihasználta. Szerepet vállalva a hazai és külföldi tudományos élet közti kapcsolatrendszerben két nemzetközi tudományos bizottságnak vagyok tagja (Commission internationale de diplomatique; International Commission for the Thesaurus linguae Latinae). Két ciklusban voltam titkára, majd

újabb két ciklusban elnöke a MTA Nyelv- és Irodalomtudományok Osztálya Klasszika-filológiai Tudományos Bizottságának. Jelenleg a Közép- és Neolatin Munkabizottság elnöki feladatait látom el. Legfontosabb tudományos munkám A Magyarországi Középkori Latinság Szótára szerkesztése és a magyar emlékek kutatása a vatikáni levéltárban. Erdő Péter bíborossal közösen munkálkodtam a Formularium Ecclesiae Strigoniensis kiadásán.

Az egyetemi oktatást a diploma megszerzése után, 1987-ben kezdtem, így harminc év oktatási tapasztalat van mögöttem. Először latin nyelvet tanítottam, majd 1992-től előadásokat és szemináriumokat tartottam az ELTE Latin Tanszékének középlatin programjában. 1992-től tanítok a PPKE-n, 1996-tól fogva a Kar főállású vezető oktatójaként tartottam előadásokat és szemináriumokat. 1997-ben Széchenyi Professzori Ösztöndíjat nyertem; programom a mediévisztikai szakoktatás kidolgozása és hazai felsőoktatásba történő bevezetése volt. A kitűzött célt elérve összetett és sokirányú kompetenciát biztosító komplex képzési formát és tartalmat honosítottam meg a magyar felsőoktatásban. Ennek a képzési formának köszönheti képzettségét a mai magyar középkorkutató középnemzedék derékhada. A kurzus hallgatói közül került ki a Kar alumnusai közül az első akadémiai doktor. A mediévisztikai kurzus hatékonyságát az biztosította, hogy folyamatosan ügyeltem a belső (főállású) állomány és a külső (megbízott) előadók számarányának egyensúlyára a hallgatói létszámok fényében, s hogy a tanszabadság elvének megfelelően akadémikusokat és vezető kutatókat hívtam meg a Karra (Harmatta Jánost, Borsa Ivánt, Kubinyi András, Engel Pált, Solymosi Lászlót, Zsoldos Attilát, Madas Editet, Tringli Istvánt, Bertényi Ivánt és másokat). Közülük nem egynek a tanszékemen lettek tehetséges tanítványai, történeti iskolájuk így a Karon teljesedett ki. A szak és a doktori iskola ciklikus akkreditációjában is részt vállaltam.

Az oktatás során nagy hangsúlyt helyeztem a személyességre és az oktatási fegyelemre. Rendszeresen vezettem szakmai gyakorlatokat szabad időmben, a nyári szünetben. A szorgalmi időszakban tudományos intézményekbe és konferenciákra vittem hallgatóimat. Jelenleg is rendszeres résztvevője, előadója vagyok a pázmányos történészhallgatók mind ismertebb fórumának, a Fraknoi Nyári Akadémiának. A hallgatókat mindig egyenrangú félnek tekintettem. Legtöbbször a műhelymunkát becsültem; a tudományos utánpótlás képzésének ez a leghatékonyabb módja, mert így lehet a leghatékonyabban átadni a tárgyi tudást és módszertani fogásokat. Az Intézetben és kutatócsoportban végzett műhelymunka képes az egyetem tudományos színvonalának emelésére is, mert az új tudás kimunkálása és közvetlen átadása azonos helyen és egyidejűleg történik.

Budapest, 2021. május 15.

Szovák Kornél

Szovák Kornél